

ЭНГСИЭЛИ

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

1999 с.
Атырдьах ыйын
26
күнэ
чэппиэр
№ 105 (8634)

“Тыл - омуок баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биридди норуот бэйэтин ураты майгынаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.”

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Хомуур-99

КУРААН КҮННЭРИ ТУҢАНАН

Быйыл бурдук хомуурун, дэһимизин быһыытын улууска бастакынан хамафаттар саҕалаатылар. Ол курдук «Сэргэ» бааһынай хаһаайыстыбата (Герасимов В.А.), атырдьах ыйын 19 күнүттөн, «Бурдук» бааһынай хаһаайыстыбата (Кривошапкин В.Г.), 20 күнүттөн, «Истер» бааһынай хаһаайыстыбата (Бережнев И.И.) 22 күнүттөн саҕалаатылар. Дэһимизин сизмэтин гектартан ортотунан 9-10 центнери хомуйдулар.

Быйыл улуус үрдүнэн 2457 гектар сизмэ бурдугу хомуйар соруктаахпыт. Сорук кизин ыһылаах «Модут» ГУП (Осипов В.В.), «Сухахыт» бааһынай хаһаайыстыба (Сивцев Н.Н.), «Сүлгүр» бааһынай хаһаайыстыба (Макаров А.М.) хаһаайыстыбалар күн бүгүнүгэ диэри хомуурдарын саҕалаабакка олороллор.

Улуус үрдүнэн 14 комбайн бурдук быһытыгар тахсыахтаарыттан, билигин туругунаан үс эрэ комбайн үлэли сылдьар.

Быйыл улуус үрдүнэн 4260 тонна хортуппуй, 4404 тонна оҕуруот аһа хомулууда. Хортуппуй ордук үчүгэй үүнүүтэ, хомуур иннинээҕи билгэлээһин түмүгүнэн, «Сайылык» бааһынай хаһаайыстыба (Охлопков И.В.) 35 гектардаах бааһынаттан ортотунан 200 центнер үүнүүнү ыһаах курдуктар. Сорук атын да хаһаайыстыбалар итинтэн улаханньык хаалсыбаттар ити дьон саныыбыт. Ол курдук «Сыһы» бааһынай хаһаайыстыба (Филиппов Д.И.) гектартан 150 цн.

«Кэскил» бааһынай хаһаайыстыба (Кузьмин А.А.) 120 цн. ылар соруктаахтар.

Быйыл эмиэ былырынгы курдук тымныы эрдэ түһөр кутталлаах. Онон хортуппуй хомуурун субу күннэртэн саҕалыыр сорук турар уонна балаҕан 10 күнүгэр диэри хомуйан бүтэриллэхтээх.

Уу суолунан балаҕан ыйын 5 күнүттөн саҕалаан 10 күнүн аһарбакка 273 тн. хортуппуйу, 190 тн. оҕуруот аһын хотугу улуустарга туттаран тиэйтэриэхтээхпит.

Хортуппуйу, моркуобу уонна сүбүөкүлэни кыһынгы өттүгэр барыстаахтык атыһа ыттарга аһан харайар сирдэри бэлэмниир үлэ күүскэ бардаһына эрэ хомуллубут хортуппуйу уонна оҕуруот аһын сүтүгэ суох харайар сорук турар. Маны таһынан эһиилги ыһыга 1600 тн. сизмэ хортуппуйа уурулуохтаах.

Хас күһүн аайы ыһыы хортуппуйун хаалларбаккабыт сааһыгар тиийэн ыраахан сыанага соҕурууттан арыллылар ыһыы хортуппуйун атыһаһарга күһэллэбит. Бу нөһүөттөөх түгэни быйыл хаһаайыстыбалар сөпкө өйдөөн наада буолар ыһыы хортуппуйун бэйэлэрэ ууруналара эрэйиллэр.

Оҕуруот аһын хомуурун улууска аан бастакынан II Хомуустаах нэһилиэтин хаһаайыстыбалара саҕалаатылар.

М.СИВЦЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын
управлениетын кыл.агронома

АТЫРДЬАХ ҮЙҮН 25 — БАЛАҒАН ҮЙҮН 15 КҮННЭРИГЭР ОТТООБУННА ОХСУУЛААХ КЭМНЭР

СОРУДАХ АҢАРЫН САБЫРЫЙДЫБЫТ

Атырдьах ыйын 23 күнүгэби туругунаан улуус үрдүнэн 18370 тн. от кэбиһилиннэ. Ити сыллаагы сорудах 54 бырыһыаныгар тэҥнэхэр. Нэдиэлэ устатыгар 7 тыһ.кэрингэ тн. оту күрүөлээтибит.

Үөдэй нэһилиэгэр барыта 1890 тн. от күрүөлэнэн сыллаагы былаан 57,1 бырыһыан толорулунна. I Хомуустаахтар быйыл тэтимнээхтик оттуулар, 2760 тн. оту бэлэмниир былааннаахтарыттан 1850 тн. оту чөмчөттүлэр уонна билигин туругунаан улууска үһүс миэстэни иһэллэр. Ходуһалары кэрийэн чөмчөттүлүбүт оту барытын тутуу түмүгэр партизаннар бастакы күөнгө таһыстылар. Кинилэр сайын устатыгар 1800 тн. оту бэлэмниир сорудахтарыттан 1620 тн. оту кэбиһэн сыллаагы былааннарын 90 бырыһыан толордулар.

Хамафаттар эмиэ тэтимнэрэ түргэтир. Кинилэр сыллаагы бы-

лааннара 2980 тн., онтон толоруулары - 2320. Бырыһыанга таһаардакка - 70,6. Онон улууска иккис миэстэ иһэллэр. Хатын Арыылар 53,9 бырыһыан сорудахтарын толорон балаҕа хаалан иһэллэр, бөтүгүнэр 39,6, модуттар 42,9, хатырыктар 33,8, түбэлэр 56,5, арбынар 58,8, көбөкөннөр 63,8, фрунзелар 37,2, II хомуустаахтар 36,4, искралар 56,3, таастаахтар 63,6, салбаннар 51,3, нам солота 61,3 бырыһыан сыллаагы сорудахтарын толорон иһэллэр. Эппиит курдук улуус үрдүнэн 34000 тн. от бэлэмнээр былааннаабыттан билигин 18370 тн. эрэ ыһыбыт.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета иһитинэрэринэн сорох нэһиликтэр дьаһалтара, чуолан кинилэр баһылыктара сводканы хомуйан түһэригэ эппиитинэһэ суох сыһаннаһаллар. Холубура, Никольская нэһилиэгэр

сыллаагы былаан баара эрэ 7,3 бырыһыан толоруллубутун киһи хайдах өйдөөн сөбүй? Ити түмүгэр нэһилик аата-суола барар, дьон үлэтэ-хамнаһа ситэ сыаналамат буолбатах дуо? Баһылык Г.С.Потапов оттоо-

хун сводкатын хомуйууну наадалааһынан аахпат. Ол курдук Бөтүг баһылыга И.П.Кайгородов, II Хомуустаах баһылыга П.Е.Тарская эмиэ сводкаларын ситэтэ суох хомуйаллар.

Улуус баһылыга А.Н.Ядреев дьаһалынан атырдьах ыйын 25 күнүттэн балаҕан ыйын 15 күнүгэр диэри улууска от хомууругар 20 хонуктаах охсуулаах икки декада биллэрилиннэ. Дьокуускайтан күн-дьыл туругун билгэлээччилэр биллэрэллэринэн субу күннэргэ ардах саҕаланан баран балаҕан ыйын 10 күнүгэр диэри барыахтаах. Ити кэнииттэн тутта былырынгы курдук сир дейэ тогуута саҕаланыахтаах. Онон оттообунна уонна үүнүүнү хомуйууга биир чаһы мүчү түпүккэ, бытаарыһы таһаарбакка үлэлирибит наада.

Атырдьах ыйын 20 күнүгэр, сүөһүнү уонна сылгыны уруулары, баһаардары, наркотиктары сокуоннайа суох эргинини утары охсуһууга профилактической үлэни сүрүнүүр штаб учараттаах муньаҕа ытыллана. Муньаҕы улуус баһылыга, штаб начальнига А.Н.Ядреев салайда.

Муньах саҕаланьыгыгар А.Н.Ядреев уулаах отон хомуура, куоска бултааһын көңүллэммитэринэн, куораттан тиийэ кэли-барыы үксүбүн, түүн харанарбытын онон туһааннаах тэрилтэлэр ИДьУО, ГИБДД, айылҕа харыстабылын комитетын, лесхоз үлэһиттэрэ нэһилиэниэ ортотугар өйдөтөр, хонтуруоллуур үлэлэрин күүһүрдэллэллэригэр сүбэлээтэ.

ГИБДД I №-дээх быраан үрдүнээҕи поһа бастаан утаа үчүгүйдик ыһан үлэлээн иһэн, кэникинэн мөлөөбүтүн нэһиликтэр, тэрилтэлэр уматык суоҕар сизмэн дьону ситэ таһаарбатахтарыттан эттэ. Ити итэҕэһи суһаллык көннөрөө наадатын ыйда.

Массына суолун тутар уонна өрөмүөнүүр «Нам» ГУП (дир. Федоров А.С.) суоллар анактырын саҕарда, туһааннаах сирдэргэ эбии туруораар сөптөөбүн аһынна. Бүгүнгү муньаха Никольская, Хамафатта уонна Бөтүг нэһиликтэрин баһылыктара ыһпыт үлэлэрин отчуоттоохтаахтарын, биллибэт биричиинэнэн Никольская баһылыга Потапов Г.С. кэлбэтэрин иһитиннэрдэ.

ИДьУО начальнигы эбээһинэтин толорооччу, обществона куттал суох буолуутун милициятын начальнига Эверстов С.И. бүгүн көрүлэр боппуруоска улуус балаһыаньатын кытта билиһиннэрдэ:

2 №-дээх ГИБДД поһа үлэлэтэ. I №-дээх поһа рейдэ ньыматынан бэйэбит сотрудниктарытын общественноһы кытта туруорабыт. Бастаан график быһытынан саҕалаабыһыт. Кэли уматык, техника тиийбэттинэн сир аһа, көтөр булда көңүллэнэн дьон тахсара ачча-

ата. Нэһиликтэр дьаһалтара, тэрилтэлэр салайааччылары бигэргэтиллибит графынан дьону дьуһуурустуба таһааралара ирдэнэр. Соруктор араас биричиинэн аккаастаналлар. Ону өйдөтүүххэ, сэрэтиэххэ, ыйыккэрдии онгоруохха.

Ивантэн салгыы Семен Иванович Нам улуунун бачымын Горнай, А м а улуустара иилэ хабаан ылан туһамыттарын, соторутаагыта быраан үрдүнээҕи поһа үс иномарка массына тохтообокко аһан Горнай улуунугар тиийэн тутуллубуттарын, кинилэр Мэнэттэн төрүттээх сүөһүнү урууна дьарыктанар ыччаттар эбиттэрин көпсөтэ.

Былырынгыны кытта тэҥнээтэххэ көлөпүнэни хомуйааччылар ахсааннара аһыйабыт. Суоллар сабылланнар аны уоруйахтар өрүһүнэн кэлэр кутталламыттар. Урукку өттүгэр Үөдэй, Партизан, I, II Хомуустаахтар нэһиликтэригэр сүөһү уонна хортуппуй уоруйахтара өрүһүнэн үгүстүк сылдьалара.

Ааспыт нэдиэлэ 1000-тан тахса массына бэрэбиэркэлэннэ. Ол түмүгэр үгүс суол быраабылатын кэһи арылынна. 9 илим, муньа, отону баһар комбайннар быһыанналар. Массыналар түүнгү кэмгэ олус түргэнник айанныылар. Кинилэр түргэннэрин тийэбит массыналар ордук Үөдэйтэн, Партизантан, Граф Визергиттэн сылдьаллар. Кинилэр үксүн илинэн суруллубут, бөчөтэ суох ыспыраапкалаах буолаллар. Инники-

тин итинник ыспыраапкалаар дьыҥ суохтарынан ааһылыахтара.

Итилер тустарынан С.И.Эверстов информациялаата.

Бөтүг нэһилиэтин баһылыга Кайгородов И.П. отчуотугар 11 киһиттэн састааптаах штаб тэрилли-

ТУҢАЛААХ САБАЛААҢЫ КЭБИННЭРИМИЭХХЭ

битин, үлэ былаана онгоһулан бигэргэтиллибитин, икки муньах ыһытыллыбытын, түөрт рейдэ тэриллитин иһитиннэрдэ. Кэлин уматык суох буолан рейдэлэри тохтоппуттарын, кэлэр өрөбүл күннэргэ рейдэ тахсары былааннабыттарыттан эттэ.

Нэһилик дьаһалтата бас билииттэн тутулууга суох, сүөһүнү өлөрүүнү хонтуруоллуур. Ол курдук ааспыт күннэргэ түөрт ыспыраапка бэриллибит. Биэр атыллан өлбүт сүөһүгэ ветстанция ыспыраапката толоруллубут. Өлөрүлүбүт сүөһүлэр нэһилик хаһаайыстыбаннай кивигиттэн сотуллубуттар. Сүөһү сүппүтүн эбэтэр уоруллубутун туһунан үнсүү кирибэтэх. Билигин субай сүөһү хайдах туруктааҕа биллибэт. Күһүн хотонго киллэрингэ төһө субай баара-суоҕа быһаарыллыа. Кэлэр ыйтан нэһилик дьаһалтата ыалларынан сылдан сүппүт сүөһүнү испиһэктиэ. Ааспыт күһүн ыаллыы Бөтүг, Модут, Хатырык нэһиликтэригэр тийбит сүөһүлэри төннөрбүттэрэ. Быйыл даҕаны чугастаагы нэһиликтэри кытта ыкса сибээһи олохтуур былааннаахтар. Олохтоох дьаһалта буруу оноруу түбэлтэлэрин хонтуруоллуур.

* Баһаартан сэрэхтээх буолууга бос ыйыгар бары ыаллар суругун сэрэтиллибиттэр. Электрик олохтоохтор дьылэрин бэрэбиэркэлээбит. Оттуур звеноларга, бирдинилээн отчуттарга ходуһа тахсалларыгар сэрэтэр суруктар туттарыллыбыттар. Отоннуйтар, булчуттар, балыксыттар уоттан сэрэхтээх буолууларыгар сэрэтилер онгоһуллубуттар. Балаҕан уонна алтынньы ыйдарыгар оҕо садтарыттан саҕалаан үөрэнээччилэргэ уот кутталын туһунан бэсидэлэр тэриллэхтэрэ.

Көлөпүнэ Баакычча арытыгар хото үүнэр. Онон ходуһаны арендаһан оттуур Макаров В.М., Кузьмин А.А. звенолара оттуур сирдэрин тулатын көлөпүнэтин үргээн суох онгоруохтаахтар. Ити таһынан айан суолун кыгытыгар, бааһыналарга көлөпүнү үүнэр. Бөтүнгэ дьоннор общественной инспектор буолуохтарын баҕарбаттар.

Нэһилик дьаһалтатын баһылыга Кайгородов И.П. итилер тустарынан бэйэтин иһитиннэригигэр кэпсээтэ.

Хамафатта нэһилиэтин дьаһалтатын баһылыгы солбуяаччы Местников Г.Д. 5 киһиттэн састааптаах штаб тэриллитин, баһаартан сэрэхтээх буолууга, бары быыбарсыктар сэрэтиллибиттэрин, 18 баһаарынай дружина тэриллитин, ууну таһар техникалар сыһарылыбыттарын, баһаары утары сулууспа олохтоохтору уоттан сэрэхтээх буолууга суругунан сэрэппитин эттэ.

Ааспыт кэмгэ сүөһүгэ - 14, оҕуруот аһыгар - 7 ыспыраапканы дьаһалта биэрбит. Соторутаагыта Хамафатта олохтоотуттан биэр сүөһүнү уорбуттар. Уорбут дьон чуолкайданаллар. Бааһынага 1,5 гектарга көлөпүнэ оҕустарыллыбыт. Икки киһи общественной инспектордарынан аһамыттар. Түүнгү харыбыллааһынгэ тэрилтэлэринэн дьоннору аһыһалларыгар суруктар ытыллыбыттар.

Объектар, дьылэр электрической проводтара стандартка эппиэттиллэр бэрэбиэркэлэнэр.

Дьаһалта тэрийэр - правовой управлениетын начальнигы солбуяаччы Сергучева Д.Н. ааспыт нэдиэлэ Бөтүг нэһилиэтин дьаһалтатын штабын муньаҕар элбэх боппуруос көрүлүбүтүгэр штаб аһыс чилиэнэ сылдьыбытын, документация үчүгүйдик толорулларыттан, бары хаһаайыстыбалар салайааччылары баһаартан сэрэхтээх буолуу сурунаалыгар илии баттаабыттарын, лесхоз үлэһитэ ходуһалары кэрийэн уоттан дьону сэрэппитин, кинилэр хантан сылдьаллары чуолкайдаабытын, баһыналарга көлөпүнэ ыраастамытын иһитиннэрдэ.

Аппааныга штаб тэриллитит. Рейдэ тахсар дьон испиһэктэре бигэргэтиллибит. Документация толоруллубут.

Модука көлөпүнэ хомууругар үлэлиир дьон испиһэктэре онгоһуллубут.

I Хомуустаахха аһыйах киһилээх штаб тэриллитит. Көлөпүнэ элбэхтик үүнэр. Баһылык дьаһала дьонго сита тиийбэт.

Никольская штаб тэриллитит. Көлөпүнэ хомууругар бааһынай хаһаайыстыбалара сыһарылыбыттар.

Штаб атырдьах ыйын 20 күнүттэн балаҕан ыйын 20 күнүгэр диэри сүөһүнү уонна сылгыны уоруулары, баһаардары, наркотиктарынан сокуоннай суох эргинини утары охсуһууга профилактической үлэ месчанын биллэрдэ. Суол тутар уонна өрөмүөнүүр «Нам» ГУП I №-дээх быраан үрдүнээҕи поһа оттулар вагончыгы, массына айанын бытаардар суол эһаҕын атырдьах ыйын 24 күнүгэр диэри туруора-рыгар эбээһинэстээтэ.

Үөдэй, Хамафатта, Бөтүг нэһиликтэрин штабтара балаҕа үлэни ыһпыттарын бэлиэтээтэ.

В.Сыромятников

Билингги II Хомустаах нэһилиэгэ 1930 сылларга үс нэһилиэк өрүс илин өртүнээри сирдэрин хабаан тэриллибит: онно Мурчуку, II Үөдэй, Уус-Алдантан Дойду Баатаҕайа холбоспуттар.

Өрүс илин өртүгэр Мурчуку территорията урукку Хатас колхоз алаастара, кытыла уонна арыылара киирэллэрэ. Кини кыраныссата хотунан Буом харыйанан мыраан үрдүгэр тахсан Ампаардаах Арыылааһынан, Көрдүгөн алаас хоту өртүнэн билингги Баатаҕайдыр суолунан Аарый алаас содуруу өртүнөн тахсан Ынах баһынан Куотуку алаас арҕаа өртүнэн Хаатын сабыллыка тийээн анныыллар, онтон содуруу өтгө Биэ Баһынан Дьэрэбил алаас илин өртүнэн Миитэ алааһынан, Эбэ Куталаарынан Чуоҕур, Төбүрөөн алаастар хоту өртүлэринэн, Уулаах эбэ содуруу өртүнэн кытылга түһөн Ньонордоох бортохотынан Өлүөнэҕэ түһэн, Ат арыытынан өрүс арҕаа биэрэгэр тахсар. Нэһилиэк сирдэрэ Сэдэнгэ, Орто арылартан, Хара былгыт, Арыы-Тиит, Модуруом, Хонгордой, Калинин алаастара киирэллэрэ, ону таһынан Эгдээт дьэн Хаачалы үрэх толооно (Горнай оройуонун быһына) киирэрэ.

1927 сыллаахха ытыллыбыт нэһилиэнньэ перепиһын түмүгүнэн Мурчуку нэһилиэгэр аҕа ууһунан 127 ыал олоһбут. Нэһилиэнньэтин ахсаана 566 киһи ол иһиттэн 299 эр киһи, 267 дьахтар баара. Туһаныллар сирин иһиттэн 1146 га ходуһа, 170 га бааһына баара. Ыһыгытын кээмэйэ: оруос - 27,4 га, салиһинэй - 9,1 га, ньэһимиз - 54,6 га, эбиэс 0,5 га эбит. Барыта 91,6 га сиргэ бурдук ыһыллыбыт, хортупуй, оҕуруот аһа үүннэриллибэтэх. 127 хаһаайыстыбаттан 107 ыһылаах, 20 ыал ыһыгыта суох эбит. Нэһилиэкэ 1598 ынах сүөһү, ол иһиттэн ыанар ынаҕа 625, бургунаһа 137, борооно 385, көлүнэр өрүс ахсаана 89 эбит.

Сылгы ахсаана 279, ол иһиттэн үлэһит ата 212, онон барыта 301 төбө көлүүр сүөһү баара. Биир ыалга ортоһунан 2,3 төбө тиксэр эбит, ол гынан баран көлө үксэ баай сэнэс ыалларга баара көстөр, 4 ыал олох сүөһүтэ суох, 24 ыалкөлөгө суох эбит.

Архып докумуоннарыттан көстөрүнэн 1930 сыл тохсунньу I күнүгэр нэһилиэк территориятыгар 9 тыа хаһаайыстыбатын артыалара баар эбит:

	сылгыта	ынах сүөһүтэ
Буйун	60	38
Хатас	53	21
Ойуур сулус	29	24
Окойокой	37	45
Чомоорко	109	129
Үүнэр салаа	72	43
Ньоннолук	18	4
Кыһыл үлэһит	23	2
Соттуус	30	8
БАРЫТА	428	314

Ити хаһаайыстыбалар үгүс өртүлэрэ билингги I Хомустаах, Партизан, Никольская территорияларга баар эбитэр. Нэһиликтэр границалара хаттаан көрүлүүтүгэр өрүс арҕаа өртө атын нэһиликтэргэ сыһарыллыбыттар.

Земпередел дьэн ааттаммыт нэһиликтэр кыраныссаларын быһар сирдэри аналлар үлэ ытыллыбыт. Мурчуку нэһилиэгэр II Үөдэй өрүс илин өртө Ат Арыыта, Төбүлэх төрдө уонна Баатаҕайа, «Үүнэр олох» колхоз территорияларын холбоон II Хомустаах дьэн нэһилиэк тэриллибит.

Маннайгы сирин холбоон онорор табаарыстыбалар 1931-32 сыллартан ыла тэриллэн барбыт. Өрүс арҕаа өртүгэр Чомоорко, Коммуна, Ньоннолук, Соттуус, Кыһыл үлэһит артыаллар, өрүс илин өртүгэр — Эбэ, Хатас. 1932 сыллаахха Эбэ уонна Хатас артыаллар холбоспуттар, председателинэн Протопопов Николай Данилович (Кылгас Ньукулай), солбуяаччынан Индеев Василий Григорьевич талыллан үлэлээбиттэр. Биригэдиридинэн Сивцев Степан Федорович, Алексеев Федот Осипович аналлыттар, таабыллытынан Бьюшков Алексей Данилович үлэлээбит. Бу дьон бары оскуола үөрэмэтэх либэс көмөтүнэн ааҕар, суруйар, суоттуур буола үөрэннэр наадаларын үчүгэйдик суруйар суоттуур буолбуттар уонна өр кэмгэ колхоз, нэһилиэк салалтатыгар үлэлээбиттэрэ.

Уус-Алдан Баатаҕайын сиригэр Окоемов дьэн 3 тыа хаһаайыстыбатын артыала 1933 сыллаахха 50-тан тахса хаһаайыстыбалаах тэриллибитэ. Кэниги II Хомустаах нэһилиэгэ үөскээбитигэр «Үүнэр олох» дьэн ааттаммыта. Председателинэн Гоголев А.И., Сивцев А.Н., Олесов Г.Н., биригэдиридинэн Гоголев С.П., Протопопов И.М., Гоголев И.М., Олесов И.П. (Сулукунай), Тарская А.Н., бухгалтерчынан Первалов В.И., тимиэр ууһунан Олесов И.П. (Нууччакаан) үлэлээбиттэрэ.

II Үөдэй Лена хаҥас өртүнээри алаастарыгар, кытылыгар, арыыларыгар 1929 сыллаахха, Ат-Арыыта ТСОЗ 16 хаһаайыстыбалаах тэриллибитэ, сайылыга Матаппа. Онтон салгыы 1930-32 сыллаахха Буйун дьэн т/х артыала 9 хаһаайыстыбалаах Буйун кытылыгар, 1933 сыллаахха Ойуур сулуна артыал 12 хаһаайыстыбалаах Төбүлэх төрдүн кытылыгар киинэ Миитэ алааһа тэриллибиттэрэ уонна 1934 сыллаахха 3 артыал холбоон «Буйун» колхоз буолбуттара.

Ат арыыта ТСОЗ-ка председателинэн Попов Дмитрий Семенович, суотчутунан Дягилев Егор Васильевич, биригэдири Феоктистов Иван Васильевич этэ. «Ойуу сулуна» артыал председателинэн Габышев Иннокентий Петрович үлэлээбитэ. Онтон салгыы холбоһуу барбытыгар 1934-37 с. Попов Дмитрий Семенович, 1937-39 с. Габышев Ян Иванович, 1939-40 с. Беллев Павел Петрович, 1940-41 с. Габышева Анна Петровна, 1943-44 с. Осипов Дмитрий Николаевич, 1944-47 с. Феоктистов Николай Николаевич, 1947-51 с. Трапезников Егор Харлампьевич үлэлээбиттэрэ.

II Хомустаах нэһилиэгин сөбүстүн председателинэн Габышев Илья Петрович (Үөрбэ уола) ити кэмгэ үлэлээбитэ. Кини аҕа дойдуну сэринтэ сааламмытын кэннэ армияга ыгырыллыбыта. Кини онугар сөбүстэ председателинэн Бьюшков Алексей Данилович 3 сыл үлэлээбитэ. Ол иннинэ кини колхозка суотчутунан үлэлээбитэ, колхоз ревизионнай комиссиятын председателинэн, үлэлиирэ.

Сэри ыар, сүт-кураан кэмнэригэр, ол да кэнигиттэн II Хомустаах нэһилиэгин 3 холбоһон салайааччылары нэһилиэк дьонун-

сэргэтин тыһынаах хаалларар туһугар үлэлээн кыра да буоллар ас-танас тиксэр сиригэр аттаран үлэлэспиттэр.

Холобур, билиги арабыт 1942 сыллаахха сэриигэ ыгырыллар. Ийэбитин Алексеева Анастасия Максимовна, 4 кыра өлөөх ийэни, I Хомустаах медпуунугар остуораһынан үлэлииргэ анаан абыраабыттар. Онно 1946 с. ыалдыан өлүүр дьэри үлэлээбитэ. Ол курдук нэһилиэккэ дьон хоргуйан өлүүтүн биир да түбэлтэтин таһаарбатахтара. Туту булбуттарын уостарынан үлэстэн аһаан тыһынаах ордубуттара. Ол кэмгэ үлэлээбит салайааччыларга олохтоохтор махталлара улахан этэ.

Хатаска председателинэн Протопопов Николай Данилович, Бьюшков Алексей Данилович, Буйунга Габышева Екатерина Алексеевна (Айгыр), Феоктистов Николай Николаевич (Баллай), Габышева Анна Петровна (Үөрбэ кыһына), Үүнэр олоххо Олесов Егор Иванович (Дугун), Кычкин Павел Яковлевич үлэлээбиттэрэ.

Суотчуттарынан Пестряков Николай Петрович (Сыка), Габышев Николай Иннокентьевич (Мордой), Олесов Тимофей Пудович үлэлиир этилэр. Сэри кэмгэр балык бултааһыныгар колхозтарга улахан былаан түһэрэ. Онно Үүнэр олоххо биригэдиридинэн Олесов Иван Васильевич (Үүнэр Аабы), Кыах оҕоньор, Хатаска Леонтьев Егор Павлович (Бото) Алексеев Степан Тихонович (Нэк Ыстапаан) биригээдэлэрэ кыһынар-сайынар күүлэринэн, өрүһүнэн балыктаан өрүс балыгын, күөл кыһыгайын, буочукута туһаан госпоставкага туттараллара, онтон собону баар дьонноругар барытын түнгөтүн кэбиһэллэрэ. Сайыгыты балыктарын сизбит соболорун угуохтарын, мундулары бабаарынаҕа тардаах буочукаларга булкуйан хаһаанан кыһынын буттас оҕорон онно бэс субатын кырбаан аһылык оҕостон абыраммыттар.

Балыгы бултааһыны ситиһилэрин иһин биригэдиригэр Олесов Иван Васильевич, Леонтьев Егор Павлович «РСФСР туйгун балыксыта» дьэн аныгынан, харчынан бириэмийэлэммиттэрэ. Сэри кэмгэр эр дьон эдэр, үлэни кыйар өтгө бары армияга ыгырыллыбыттар. Онон колхоз бары үлэтэ дьахталлар, улаатан эрэр өлөр санылырыгар сүктэриллибиттэрэ. Сайынын оттоон, кыһынын отмас тийиһигэ барыта кинилэринэн толоруллара. Ол кэмгэ оройуон киинин тэрлэлэрин отук маһынан хааччыһыны нэһилэктэринэн тырдыллар. Онно дьахталлар тыаттан долгучуоһунан кэрдэн дэриэбинэҕэ киллэрэн, илиинэн эрбэи, сааһылаан баран хас да көс сиргэ ат, оҕус көлөнөн оройуон киинигэр киллэрэн тэрлэтэ завхоһугар саһааннаан туттараллара. Кыһынын түптэлэс тыһыныга төһөлөөх тонмуттара -хаппытара буолуй. Сэригэ сылдыр кэргэтэрин, аймактарын ахтыбыттар, суохтаабыттар буолуй.

Ити үлэлэри толорбут билиги хорсун дьахталларытын бүгүн ааттыһа кэриҥнээхпит: Хатастан Сторожева Дария Иннокентьевна (Тыһарайа кэргэн), Замятина Мария Федоровна (Лэкээ), Прокопьева Евдокия Иннокентьевна (Бачый), Авксентьева Пелагея Афанасьевна, Габышева Марфа Федоровна, Копырина Матрена Афанасьевна, Феоктистова Александра Егоровна (Кэрэмэс). Буйунга: Габышева Екатерина Алексеевна, Габышева Анна Петровна, Трапезникова Вера Иннокентьевна, Юшкова Анисия Ивановна. Үүнэр олоххо: Гоголева Матрена Алексеевна, Первалова Екатерина Нестервна, Тарская Татьяна Евсеевна, Протопова Александра Афанасьевна I, Протопова Александра Афанасьевна II уола.

Сэри саһаа өлөрү аһаан улахан дьону кытта тэнгэ сайын от үлэтигэр үлэлииллэрэ, сорохтор кыамматтан, кыһалдаттан үөрэхтэрин быраан колхоз үлэһиттэрэ буолбуттара. Ол курдук Протопопов Никита Захарович (Кыһычча), Протопопов Петр Никитич, Протопопов Михаил Алексеевич (Бүөтүрүмээн), Протопопов Иван Егорович (Абытай), Леонтьев Роман Егорович (Бөтө уола), Лукина Мария Яковлевна (Кыһыстан), Копырина Ирина Андреевна, Авксентьева Астра Афанасьевна о.д. Сорохтор каникулларын бириэмэтигэр үлэлэһэллэрэ. Замятина Анастасия Еремеевна, Замятин Үлэһит Еремеевич, Степанова Парасковья Петровна, Индеева Мария Петровна, Юшкова Мария Спиридоновна. Кинилэртэн Замятина Анастасия Еремеевна, Авксентьева Астра Афанасьевна, Замятин Үлэһит Еремеевич «Германияны кыайы иһин» медалынан 1946 с. наҕараадаламмыттар.

Ити кэмэргэ күндү түүлээҕи бултааһын киэн далааһынаахтык ытыллар. II Хомустаах булчуттара Кэбээйигэ тийэ бултууллара. Буйун булчута Дягилев Максим Республика тийэ аатырбыта, кини аата ити кэмээри Республика бастыг дьонун кытта кинигэҕэ киирбитэ. Ити кэмтэн ыла биллэр булчуттар Дягилев Роман, Олесов Пуд, Сторожев Иван Иннокентьевич (Тыһарайа), Юшков Дмитрий Кондратьевич II, Тарская П., Лугинов Степан о.д.

Сэри кэмгэр Кыайы туһугар бары туруммуттара, ичигэ таҥас хомуйууттар өлөр кытта кыталлара, дьонноро бэргэһэ, үтүлүк тигэн биэрэллэрэ. Сэри заемугар көхтөөхтүк суруттараллара. «Советская Саха сирэ» танковий колонна тутулуутугар нэһилиэнньэттэн үп хомуурун үчүгэйдик тэрийбитин иһин совет председателэ Бьюшков Алексей Данилович САССР үбүн министерстватын Хайҕал суругун ылбыта.

Сэри иннинээҕи сыллартан саҕалаан тыа сиригэр оҕуруот аһын, хортупуйу үүннэри киэнник ытыллыбыта. Онно саҕалааччыларынан гражданская сэри Нестор Каландрашвили сэриитин кытта кэлбит кытай уонна кэриэй норуот этэрэтин байыастара буолбуттара.

Билиги нэһилиэкпитигэр кэриэй кинитэ Кван-Ти-Чу кэлэн үлэлээн оҕуруот ыһыгыгар олохтоох нэһилиэнньэни үөрэппитэ. Бэйэтэ манна олохсуйан кэргэннэн, оҕолон, урууланан сааһын моһон билиги ортобуттуттан туораабыта.

Киниттэн арыый хойутаан Кон-фын-Тин дьэн кытай кинитэ кэлэн олохсуйбута, оҕуруот аһын үүннэригэ үлэлээбитэ.

Кинилэргэ үөрэнэн Замятин Василий Васильевич (Колчак) Республикага биллиилээх оҕуруотчут буолбута, «Ок-

тябрьская революция» орденынан наҕараадаламмыта.

1946 сылтан саҕалаан сэригэ барбыт буйуннар төннүтэлээн испиттэрэ, Арҕаа Германия сэриитигэр сылдырыттар Осипов Семен Ильич (Чыыччала), Замятин Яков Семенович (Тоото), Протопопов (Хааачылан), Лазарев Егор Федорович, Протопопов Афанасий Алексеевич, Гоголев Алексей Степанович.

Дьопуон сэриитигэр Замятин Василий Васильевич, Замятин Петр Васильевич, Габышев Федор Федорович, Лукин Иван Яковлевич уола.

Сэри иннинэ Республикага сүөһү иттигигэр опытной селекционной станция тэриллибитэ. Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын дьаһалынан содурууттан холмогорскай боруода ынахтар аһылылан үс хаһаайыстыбага бэриллибиттэрэ. Саха ынаҕар тэнгээтэххэ былан бөдөн, үүттээх сүөһүлэри анал оҕоһуулаах хотоннорго үчүгэйдик аһатан көрөллөрө-харайаллара. Ол онно тутулуубут ампаарды оҕоһуулаах хотоннор угуохтара билигин да тураллар. Онтон саҕалаан саха сүөһүтүн боруодата бүккүллэн барбыта. Ол саҕана Советскай Союзка Арҕаа Украина уонна Арҕаа Белоруссия холбоһоннор, онтон дьону Хоту уобаластарга көһөрүү сааламмыта. Кинилэргэ анаан Хатас уонна Үүнэргэ 3-түү квартиралаах типовой дьэзлэр тутулуубуттара. Түһүктэрэ, ааннара кырааскалаах, муосталаах, хостордоох дьэзлэр. Ол гынан баран Аҕа дойдуну сэригэ саҕаланан дьону көһөрүү тохтоон биһиэхэ кэлбэтэхтэрэ. Ол дьэзлэр Украина дьэзлэрэ дьэн хойукка дьыла ааттаналлара.

Сэри бириэмэтигэр тыылга хорсундук үлэлээбиттэр, «Германияны кыайы иһин» дьэн Сталин мессүөннээх медалынан наҕараадаламмыттар. Барыта II Хомустаах нэһилиэгиттэн 81 киһи, ол иһигэр Хатас колхозтан 57, Буйунтан 10, Үүнэр Олохтон 14 киһи. Онно колхозтарга үлэһит илии ахсаана эбиллибитэ. Оноуа эбии Чурапчыттан Кэбээйигэ көһөрүллүбүт ыаллар төнөн иһэн арыый сэнэлээх, астаах-үөллээх колхозтарга кэргэннэринэн, оҕолорунаан хаалан олохсуйбуттара. Ордук элбэх ыал Үүнэр Олох колхозка хаалан холбоспота. Онно Захаровтар, Шестаковтар, Аммосовтар, Ксенофонтовтар, Даниловтар аймахтар олохсуйбуттара. Кинилэртэн сорохтор Чурапчы улуһун дьонун олоһо онун булбутун кэннэ көспүттэрэ.

Ити кэмгэ колхозтары бөдөҥсүтүү иккис түһүмэҕэ тийэн кэлбитэ. 1951 с. Хатас, Буйун, Үүнэр Олох колхозтар холбоһоннор Калинин аатынан колхоз буолбуттара. Барыта 170 хаһаайыстыбалаах этэ. Председателинэн партия райкомугар үлэлээбит биир дойдулаахпыт Никитин Дмитрий Алексеевич талыллыбыта. Солбуяаччы председателинэн Бьюшков Алексей Данилович үлэлээбитэ. Ол саҕана босхоломмул партиянай тэрлэт секретара суоҕа, онон секретарынан солбуяаччы председател талыллара. Бьюшков А.Д. 1951-55 сылларга, Гоголев А.С. бу доһунаска 1955-59 сылларга үлэлээбиттэрэ.

Кини 1955 сыллаахха Якутскайдаагы колхознай оскуоланы бүтэрэн, агроном салайааччы идэтин ылыбыта уонна 15 сыл устата нэһилиэгэр салайар үлэҕэ үлэлээбитэ.

Саҥа бөдөҥсүйбүт «Калинин» колхозка биригэдиридинэн Лазарев Е.Ф., Протопопов А.А., Трапезников Е.Х., Гоголев А.Е., Протопопов Г.И., Феоктистов Н.Н., Шестаков Н., Осипов А.А., Первалов В.М. үлэлээбиттэрэ. Сылгы ферматын сэбиэдиссэйинэн Кычкин Павел Яковлевич үлэлээбитэ, ревизионнай комиссияга Габышев Никифор Иванович (Баһырҕас), Жирков С.И., Замятина Анна Ивановна үлэлээбиттэрэ. Кладовщигынан Замятин Никита Алексеевич (Наһаар) уһундук үлэлээбитэ. Бухгалтердарынан Олесов Т.П., Пестряков Н.П., Габышев Н.И., Сторожева М. үлэлээбиттэрэ.

Ити кэмгэ оҕуруот ыһыгыта кэнгэтиллибитэ, анал биригээдэ тэриллибитэ. Биригэдиридинэн Замятин Вас.Вас. аналмыта, кэлим сир бэриллибитэ. Мыраан аһынааһы урэхүрдүгэр, ол иннинэ оҕуруоту өйдөм-дөйдөм аһаллара. Кван-Эн-Чу Кыһыл мундук дьэстин таһыгар Аабы оҕоньор дьэстигэр дьылы сиргэ олордор. Биир га сирин кыайбат инээтэ. Онно хортупуй, табах, сир оҕуруотун ыһара. Билиги өлөр оҕуруу дьэн аһы ол саҕана биллибит. Күһүн оскуолаҕа бараары муһуннахпытна сизтэр этилэр. Сороҕор бэйэбит да ыларбыт, моркуобу Эбэ Билиитигэр Мугук дьэстин далгыгар Сахаар оҕоньор (Протопопов Николай Захарович аҕата) бэрт кыра сиргэ олордор.

Саҥа тэриллибит оҕуруот биригээдэтэ хаппыстыа ыһытын лаппа кэнэппитэ, ону кытта оҕуруу, моркуоп ыһаллара. Хаппыстаны күһүн Якутторг бэрэстэбиитэллэрэ кэлэн ылан бараллара. Оҕуруот биригээдэтигэр ууну бааһына ортотугар хас да сиргэ онхойго кыра бенаин носуоһунан бырактаран баран биэдэрэнэн луункаларга куталлара. Моторыһынан хас да сүл Замятин Касьян Павлович үлэлээбитэ. Кини саас сайылыктан үлэтигэр ыксаан иһэн Тоймолор аһыларын үрээҕи туораары ууга түһөн баран биир саппыкытын кыайан устубакка онно өлбүтэ.

Оҕуруот биригээдэтэ ол саҕана бастыг опыты олоххо күөскэ киллэрэрэ. Василий Васильевич оройуонга бастаһынан рассаданы кунустаах буор көһүөлэргэ олордуну саҕалаабыта. 50 га көһүйөн биридэ баттаан таһаарар станогун онотторон үлэлээн үлэлиир чэчэппиттэрэ.

Уһун сылларга оҕуруокка Новгородов Н.С. (Хаччы), Новгородов И.С. (Тоус тарбах), Попов Н.Н. (Хаптаҕай), Колесова Вера үлэлээбиттэрэ.

Сэри инниттэн Республика үрдүнэн барааны иитиини тарҕаппыттар. Онон «Хатас» колхозка бараан иитэр ферма тэриллибитэ. Анал хотон (кошара) тутулуубута. Ол хотон онно көтүллүбүт гаражтар чугастарыгар хойуккуга дьылы угуоҕа турбута. Сайынын ууттан күрэтэн мэчирэнгэ алааска таһаараллара. Дьэбигэ, Сникэйгэ, Эбэ кутуругар Моттой сайылыгар сайылыыр этилэр. Барааннары 1950 сыллар саҕаларыгар дьэри туттуттара. Онно Юшков Д.К. I, Азаров Н.П. о.д. араас кэмгэ үлэлээбиттэрэ, ол саҕана күһүн аайы оройуон киинигэр тыа хаһаайыстыбатын ситиһилэрин быһастаката ытыллар. Онно биир сүл Юшков Д.К. I «Оройуон бастыг чабана» дьэн ааты ылбыта.

Д.Ф. АЛЕКСЕЕВ,
СР норуотун
хаһаайыстыбатын
утуулээх үлэһитэ,
1974-89 с.с. «Нам» совхоз директора,
1989-95 с.с.
Нам райсоветин
председателэ,
улуус баһылыга,
билигин
«Нам» УПК директора

Киэн туттар дьоммут — биир дойдулаахтарбыт

Грамотанан бэлиэтэммитим. Онон П.Тулааһынап «Комсомолга» диэн хоһооно мин дууһабар санаабар бэрт өр сыйдыар. Ол аата 46 сыл устата тохтуу-тохтуу үгүс коллективтарга аахтым. Илья Дороевич Винокуров - Чабылдан хоһооноругар Захар Парфирьевич Винокуров суруйбут ырыаларын Нам орто оскуолатын үөрэнэччилэрин уус-уран самодеятельноһун кыттыылаахтарыгар үөрэппитэ. Ити сылларга биһиги Чабылдын ырыаларын: «Биһиги сүрэхпит», «Сүлүгдэ ырыата», «Хайыһар ырыата», «Герой туһунан ырыа», «Дьоллоох ово саас», «Татыаас ырыата» уостан түһэрбэккэ ылыһар этибит.

ӨЛБӨТ ҮЙЭЛЭЭХ ТАЛААН

Илья Дороевич Винокуров - Чабылдан саха норуотун киэн туттар талааннаах поэтэ. Үгүһү суруйан дьонго-сэргэҕэ адыас эдэр сааһыгар сөбүлөспүтэ. Кини 17 сааһыттан республика хаһыаттарыгар бэчээттэнэр буолбута. 1932 сыллаахха эбэтэр 18 саастаагар, «Чабылдан уоттара» диэн бастакы кинигэтин таһаартарбыта. Онтон ыла айар дьоруу кэнээт, сайдан испитэ. Илья Дороевич 38 сыл олордор да сөвүмэр элбэх суруйуулардаах, үгүс хоһооно ырыа буолан ылланаллар. Кини өлбөт үйэлээх поэт.

1945 сыллаахха сайын Илья Дороевич Винокуров - Чабылдан, Семен Петрович Данилов, Пантелеймон Яковлевич Тулааһынап Хамафаттаа тахсан олоро сыйдыбыттара. Сынньамыттарга, үгүс айымньыны суруйбуттара. Илья Чабылдан уолун Артуру кытта тапсан оонньуур этибит. Биһиги үксүн мохсоу бырахан оонньуурбут, онно-манна дьаарбайан, сөтүөлээн.

Күһүн, атырдык ыйын бүтүүтэ, кулуупка бу үс суруйааччыны кытта көрсүһүү буолбута. Кулууп сценатыгар остуолга Илья Дороевич Винокуров - Чабылдан, С.П.Данилов, П.Я.Тулааһынап олобуттара. Хас биридирээрэ тура-тура бэйэлэрин хоһоонорун туһунан билиһиннэрэн көпсөбүттэрэ, айымньыларын аахпыттара. Мин өйдөөн хаалбытым - Пантелеймон Тулааһынап «Комсомолга» диэн хоһоонун аахпыттын олус да сөбүлөбүтүм, биһирээбитим. Уһун хатыгыр, ачыкылаах киһи тахсан бу хоһоонун аахпытта: «Көрсүбүтүг кылаас ааныгар мизэх илигин быластаан» диэн баран, икки илигин быластаабыта өйбөр билингдэ дьылы субу баар.

Ахсыс кылааска үөрэнэ сылдьан бу хоһоону үөрэтэн, оскуолаҕа уонна тыа сири кулууптарыгар аагар буолбутум. 9-с кылаас үөрэнээччитэ Петр Ильин аахтарбыта. Кини Нам орто оскуолатын комсомольскай тэрилтэтин комитетын секретара. Ол аата миинин комсомолга кириэргэ бэлэмнээбит эбит. Ити сыл кырдык комсомол чилиэнэ буолбутум. Онтон «Комсомолга» диэн хоһоону 1998 сыллаахха күһүн Комсомол тэрилтибитэ 80 сылын туолуутугар аһаҕыт бастыгыр ырыалар иһин конкурска кыттыбытым, аахпытым. Горохова Р.Н. председателлээх жюри биһирээн, Нам селотугар кириэн аахпытым. Дипломунан уонна Бочуотунай

И.Д.Винокуров өлбүтэ биһиэхэ өбөлүгө хайдах эрэ курус, хаҕыс курдук этэ. Кини кулуупка сыйтыарыттар этэ. Бырастыылаһар күн кулууп таһыгар таһаарыттар. Дьон бөһө көлбүтэ, таптаан туйбут Намын дьонно, ытыктыыр, таптыыр поэттарын кытта истинник, сылаастык бырастыыласпытта. Саха сири суруйааччыларын союһуттан поэт доҕоро, үлээннээх Архип Георгиевич Кудрин - Абадьинскай баарын өйдүүбүн. Уһун субурҕа дьон арҕа көмөр сиргэ барбыһыт.

И.Чабылдан портретын тоҕо эрэ мизэх туттарбыттара. Бука, поэты сөбүлүүрүм, кини хоһоонорун таптаан аагарым иһин буолуо диэн сэрэйэбин. Кини уңуоҕар элбэх киһи поэт олоҕун, айар үлэтин туһунан ахтыы уонна бырастыылаһар тылы эппитэ. Иннокентий Егорович Обутов итиннэ нууччалы тыл эппитэ. Кини И.Чабылдан «великий национальный поэт» диэн сыаналаабыта сорохторго соһучу соһус этэ. Великий, Национальный диэн тыллары мээтэ туттубат кэм. Иннокентий Егорович очотоодуга комсомол Намнааҕы райкомун бастакы секретарынан үлэлиирэ.

1953 сыллаахха кыһын «Комсомольская правда» хаһыакка И.Чабылдан «Дорога в Намцы» диэн кэргэнэ Ольгаҕа анаабыт хоһооно нууччалы тылынан тахсыбытын сөҕө-махтайа аахпыттыт. Саха поэтын хоһооно мөлүүнүнэн тириһинан таһаарылар дойдун саамы ытыктанар маассабай ааҕааччылаах хаһыаттар бэчээттэнэрэ киэн туттууну аҕалбыта.

Илья Дороевич Винокуров - Чабылдан өлбөт үйэлээх талаан, кини туһунан саха норуотунай поэта С.Р.Кулачиков-Элэй манньк эппитэ: «Сахаҕа саҥа формалаах, кээмэйдээх, силлабическай рифмалаах поэзия үөскээбитэ... Биһиги поэзиябытын улаханник киригэппит, кэрэтиппит ити ситиһилэри Илья Чабылдан өссө үрдүк кэрдиискэ таһаарсыбыта, саҥа суолу-иһини солооччу новаторынан буолбута».

Быйыл от ыйын 31 күнүгэр Илья Дороевич Винокуров - Чабылдан төрөөбүтэ 85 сылын туолла. Улахан поэт ити юбилейин кини айар талааныгар сүгүрүйэччилэр сүргэбит көтөүллэн үөрэн-көтөн көрөбүт.

Георгий Кривошапкин

КИҢИ ОЛОҔУ УОННА СЦЕНАҤЫ МАҢТЫЫРА

1969 сыл сайына. Москва куорат. Соһуччу доҕорбун көрсө түстүм. Ол түмүгэр Горькай уулуссатыгар турар ВТО рестораныгар тийдибит. Киһим сэхэнэ-сэппэнэ элбэх, наар кини саҥарар-ингэрэр. Театр үлэһиттэрин бу элитнэй рестораныгар, көрдөххө наар сылдьар Москва театральнай кумирдары кытта билсэр быһыылаах, сорохтор эйбэстик доороболоһоот, остуолбутугар олоро түһэн, тыл бырахан, сэхэргэһэн ааһаллар. Араас саастаах коллегаларын кытта сүр эйбэстик, дуоспуруннаахтык, кэпсэтэр темаларын иилэ хабан ылан тэнгэ сэхэргэһэрин сөһүн кэбиспитим. Онтон билбэтэ кэллэбинэ, билингэ-көрүүгэ тардыһар студентка кубулуйа охсон, наадалааҕы, инники өттүгэр туһалааҕы сүүһүн ылан, ингэринэн иһэрэ. Уопсайынан да кини музыка, поэзия, живопись уонна театр эйгэтигэр билиитэ-көрүүтэ олус киэҥ. Онтун сырыы айы ааҕан, көрөн-истэн хаҕатынан иһэрэ.

Кини бастакы ыйытыгыта: «Сахалыы төһө бэркэ билэһин?» — диэн этэ. Онно кэригээһини көрөн тута үөрэтэргэ уонна тылдьыт-ыйынныгы ытырбар көрдөспүтэ.

Мин Москваҕа профессиональной музыка хайысхатынан сылдьар былааннарадаах этим. Ол эрээри Ленека ГИТИС-кэ туттарсабар хаайыта уонна итэҕэтэн иннибин ылбыта. Бэрт түргэнник докумуоннары ыппыттар. Ити курдук мин бастаан абитуриентка, онтон профессор Б.А. Покровскай кылааһыгар үөрэнэр ГИТИС студеныгар кубулуйбутум. Олоҕум хартыыната эмиз да илэ, эмиз да түгүл курдук балысханник уларыйбыта. Итинтэн ситтэрэн кини сорохто бэйэтинэн Саха сири музыкальной-театральнай олоҕун салайыан сөбүн курдук түмүк огостоммутум. Ол гынан баран хонууга утарылаһааччыта суох чорон соҕдох «буойун» буолуу — Лена ис айылгытыгар дьүөрэлэспэт көстүү. Онон, мин өйдөбүлбэр, олус талааннаах, баай дууһалаах эрэ киһи итинник хаачыстыбалаһар.

Төрөөбүт сириттэн-уотуттан тэһэн, кини 7 сааһыттан уолаттар хорвой капеллаларыгар үөрэмтиэ. Ол кэннэ Горькайга музыкальнай училище дирижерскай-хорвой отделениетын бүтэрбитэ. Профессиональной музыкант Москваҕа бастакы холонууттан ГИТИС-кэ профессор Иосиф Туманов опернай режиссуратын кылааһыгар кирибитэ. Ити кини олоҕор тоҕту уларыйыы курдук көстүбүтэ эрээри, эрдэттэн онно олук урууллубута өппүтэ. Бу идэ кини айылгытыгар олус сөп түбэһэрэ, талаанын бары өттүттэн арыыһа курдуга. Бастаан туран, музыка профессиональной өттүнэн бэлэмнээх, иккиһинэн, сценарияҕа сөп түбэһэрди бэркэ уруһуйдуура, үсүһүнэн, эпиграммалары, хоһоонору куһаҕана суохтук суруйар буолан, тексты уонна тылы-өһү чочуйууга сыһаннааҕа. Режиссерга олус наадалаах ити үс хаачыстыба киниэхэ баара.

Музыкальнай слухтаах буолан рояльга бэркэ айан оонньуура. Студенческай дискотекаларга мусту-

буттар көрдөһүүлэринэн эгин эгэлгэ музыкальнай айымньылары үкчү толороро. Ол да иһин үгүстүк дохсон ытыс таһыһытын истэрэ, кыргыттар сөвүдүлэрин-махтайыларын ыла.

Кыргыттарга, дьахталларга

сүр эйбэстик сыһаннаһара. Кэрэ анардар густарынан биер куһаҕан тылы эппэт этэ. Сорох түбэлтэлэргэ кинилэр бэйэлэрин өттүлэриттэн аһара баран, араас саҥа-ингэ тахсар эбит да буоллаҕына, көргөкүлүүгэ кубулуйан аһаран кэбиһэрэ. Дьахталлары адыас тангара курдук көрөрө. Ол да иһин кинилэр ортолоругар ситиһиннэн туһанара...

Лена бэртээхэй боксер этэ, 1 разрядтааҕа. Биридэ манньк түбэлтэ буолбуттааҕа — бииргэ үөрэнэр уолун үс күлүгээн саба

түһүүтүттэн көмүскээн, иккитин нокауттаабыта, оттон үһүстэрэ, төһө да Леныны аҕартан хатыһан охтордор, асфальга сирэйин илди түһэн тоһун ылбыта. Бу «хабыр хапсыһыга» кини үс ойдоһун «толку уурбута». Ити курдук биһиги геройбут төһө да бэрэбээккилээх, тайахтаах сырыттар сайынны сессиятын барытын туйгун сыананан түмүктээбитэ. Биллэн турар, ити түгөннэргэ да айылдаттан бэриллибит талаана «тэһэ кэйэр» түбэлтэлэрэ баара: ардыгар экзамен кэмигэр зачеткатыгар туйгун сыананы ылан, аудиторияттан үөрэн-көтөн, быстах кэмгэ тайаһын «умнан» кэбиһэрэ эмиз баара. Оттон биһиги бары ис дууһабытыттан киниэхэ ыалдырбыт.

Студенческай олох көрдөөбүн, дьаһаатын, араас күлүүлээх түбэлтэлэринэн толорутун бары билэбит. Оттон Москва курдук куоракка Лена итинник түгөннэргэ түбэһэрин ааҕан сиппэкиин. Кини бэйэтэ сөбүлээн Станиславскай-

ды «норуokka бардыбыт» диэн туттар тыла-өһө — «подвалка», ол эбэтэр Пушкинскэй переулукка турар пивнойга тийиһин этэрэ. Манна мэлдьи сылдьааччылар ортолоругар аатырар-сураһар дьон эмиз үгүстүк көстөллөрө. Дьэ манна фантазия өрө күлүбүрээт, арыт дуһаны иһирэхтик тэбээн, онно эбии харса суох «лапсаны ыйаан», түмүгэр икки ардыларынан уу тэстибат доҕордуу буола охсон, босхо күндүлэти эмиз баара. Оттон биһиги ити көстүүлэртэн иннибитигэр күүтэр сцена хатыламмат уобурастарын мунньунарбыт.

Кини олус дэлэй, уйаара-кэйэрэ суох баай дууһалааҕа. Бэйэтэ астанарын олус сөбүлүүрө. Студенческай кээмэйинэн уопсайга барыны-бары атыылаһан, талыккынан ас астанан кийээгин аһылыккын бэлэмнөөргөттэн ордук үчүгэй суох. Хас биридир бэйэтэ айан бэлэмнээбит бүтүүдэтин ааттырыгар «А ля...» кэнниттэн түмүгэр хайаан да «Ле-ня» эбэтэр «Вино-кура» диэн эбэрэ...

Зоопарк таһыгар баар «Баррикада» кинотеатрга бары да сөбүлээн сылдьарбыт. Манна мультиктары эмиз көрдөрөллөрө. Олортон кини «Мауглины» ордороро. Оттон геройдарыттан хара пантераны, Багираны, кумир огосторо. Айылдаттан бэриллибит пластикатын, муударайын, кийтэрэйин, ханнык да балаһыаньаттан харса суох санаатынан суол-нис буларын сөбүлүүрө. Ол да иһин кэлин кини дьэстигэр араас өнгөөх куоскалар баар буолбуттара. Ону таһынан толуу көстүүлээх, кэтит түөстээх, ханнык бороудата биллибэт суостаах ыттаҕа. Хаһаайыныгар олус бэринилээх, доҕордуу этилэр. Аанһаҕа да паарка бааллыбыт тимир ыскамыайкатын сүүс метр кэригэр соһуо дуо?

Кини айылдыҕа сылдьарын олус сөбүлүүрө. Киэн куоракка санаатах айы тахсар уустуктардааҕа. Кини сайын үгүнүгэр куорат транспортыгар тиритэ-хорута аһыһарын сөбүлээбит этэ. Ол кэри-этэ сибийэй салгыһына сатыы хаамарын ордороро. Таарыччы билэр дьонгун көрсөн кэспэтиэххин, эгэлгэ сонуну истиэххин, өйдөбүлү ылыаххин сөп. Хайа уонна этин-сиинин чөбүдигэрэ сыттаҕа.

Онтон мотоцикламмытын кэннэ сотору-сотору дуоһуу сыһынаар буолбута. Калинин Эдүөнэ эбэ барахсан арыыларынан мотуордаах лодканын көтүтөн, балыктаан, дьыргыл сыттаах балык миинин астына иһэрбит...

Кини төрөөбүт дойдутун олоһу таптыыра, улаҕата көстүбэт киэн дуолу, суугуһуу күөх тыаны, түһүүлээх-тахсыылаах мырааны сөҕө-махтайа көрөрө. Ол да иһин аан бастаан ийэ тылынан: «Сахам сирэ барахсан!» — диэн эттэҕэ.

Профессиональной таһымын туһунан эттэххэ, «Искусствоны ыраас илигинэн, нарын, сиздэрэ дууһаһынан огоронун» дииллэрини, кини бары үтүө хаачыстыбалара сценаҕа түмүдүлүү хааллаҕа. Леонид, арааһа, үгүс олохтоох саха автордарын айымньыларын сцена шедеврдарынан огоруо эбитэ буолуо. Ол да иһин бэйэбит талааннаах дьоммут көккэтигэр, үрдүк таһымнаахтык операны туруорааччы режиссерга суох хааллаахпыт.

Кини доҕотторун өйдөрүгэр-санааларыгар мэлдьи мичилийэ сылдьар, үтүө санаалаах, кыра ачыктыын нөҕүө сайабаһык көрбүт, бэйэтин профессиональнай кредитын мэлдьи көмүскөүхтүк туттубут, улахан буукубаттан суруллар Доҕор быһытынан хаалыаҕа. Мин Леонид Винокуров кытта чугастык билсиһиппиттэн, доҕордоһуспуттан дьылдабар махтанабын...

М. СЛЕПЦОВ,
СР үтүөлээх артыыһа

ХААРТЫСКАЛАРГА: Илья Чабылдан уола Леонид Ильич. Леонид Ильич кыргыттары Лена, Оля Винокуровалар.

Нам улууһун пенсионной управлениыгар от ыйын 1 күнүн туругунан 743 страховой усунуос төлөөччү учуокка турар. Ол иһитин 35 бюджетнай, 20 тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрэ, 314 бааһынай хаһаайыстыбалар, 259 биридиэлээн предприниматель уонна да атыттар бааллар.

1999 сыл тохсунньу 1 күнүн туругунан тэрилтэлэр пенсионнай фондага иэстэрэ 23950 тыһ.солк. эбит буоллаҕына от ыйын 1 күнүн туругунан бу иэс 25225 тыһ. солк. тэҥнэстэ:

- бюджетнай тэрилтэлэр иэстэрэ - 7204 тыһ. солк.,
- тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрин иэстэрэ - 5386 тыһ. солк.,
- Ордук улахан иэстээхтэр: МУ НУ ЖКХ - 4470 тыһ.солк., ЦУБ - 1762 тыһ.солк., «Модут» ГУП - 1374 тыһ.солк., «Нам» УПХ - 827 тыһ.солк., УУПС (почта) - 818 тыһ.солк.,
- Уорэх управлениета - 801 тыһ.солк.,
- Суол оромунууруу ГУП - 726 тыһ.солк.,
- Хатын Арыы дьаһалтата - 635 тыһ.солк.,
- «Ас-уол» ГУП - 527 тыһ.солк.,
- «Хоту» СХПК - 517 тыһ.солк.,
- «Намгаэстрой» ПМК - 506 тыһ.солк.

Көстөрүн курдук аңардас бу 11 тэрилтэ иэстэрэ холбоон (12963 тыһ.солк.) улуус тэрилтэлэрин пенсионнай фондага иэстэрин (25225 тыһ.солк.) 51%-нын кыайан төлөөбөккө олоролор.

1999 сыл алта ыйын түмүгүнэн Нам улууһун пенсионердарын пенсиялара 22,6 мөл.солк. төлөммүт эбит буоллаҕына, тэрилтэлэр страховой взноһу

төлөөһүннэрэ 16,3 млн.солк. буола. Бу төлөммүт пенсия 72,1%-нын эрэ ылар. Ол аата пенсия 27,9%-нын атын улуустар суоттарыгар дотация ылан олоробут.

Манньык балаһыаньыаа олороммут республика үрдүнэн харчы хамсааһына мөлтөөтүгүнэ манһайгы уочарат биһиги улуус пенсио-

төлөммөккө турар. Бу балаһыаньыаттан тахсар сыалтан 1998 сыл алтынны 2 күнүгэр 1146 №-дээх «Тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрин иэстэрин реструктуризациялыыр» туһунан Российской Федерация Правительствотын уурааҕа тахсыбыта. Манна олоһуран пенсионнай управление 20 ха-

лэри кэлэн управлениета билсэргитигэр ыгырабыт.

Хардарыта аахсыы суотугар пенсионердар телефоннарын абон-плататын бэйэлэрин тус сайабыллыанналарыгар олоһуран пенсияларьттан тутан «Сахателеком» тэрилтэтин кытта пенсионнай фондага аахсыыны олоһхо киллэрэн үлэлэһэ сүлдьэбит.

Бу курдук пенсионердарга коммунальнай өгөлөрүн (квартплата) төлөһүүгэ Намнааҕы ЖКХ-ны кытта хардарыта аахсыыга эмиэ үлэлибит. Манна ЖКХ-га ааһылыбыт пени суотугар пенсионердарга 20%-наах чэпчэтии оҥоһуллар.

Холобур, пенсионер Петров ЖКХ-га ыйдаағы квартплата тын 120 солк. төлүүхтэ-эх.

Пенсионнай сулууспа Петров пенсиятыттан 100 солк. тутар, онтон ЖКХ-ны кытта 120 солк. хардарыта аахсар (100 солк. страховой взнос суотугар, 20 солк. ааһылыбыт пенятын сортор). Түмүгэр пенсионер 20 солк. барыстаах хаалар.

Билигин өссө антеканы кытта дуогабардаһан пенсионердар эмтэрин эмиэ хардарыта аахсыы суотугар пенсиятан тутуохпутун сөп. Ону таһынан быйылгы дьылга тыыл ветераннарыгар биер кэмнээх 150 солк. дьылы эминэн хаачыһалларыгар дуогабар түһэрсэн олоробут.

Бу туһунан чуолкай сибидиэнэни улуустаағы пенсионнай сулууспаттан билсэххитин сөп.

1998 сыл тохсунньу ыйтан саҕалаан пенсионнай страховкалаа-

һынга биридиэлээн учуокка киирэр сыалтан хас бириди үлэлиир саастаах улуус олохтообуттан барыта 9398 анкета толорторон (үлэлиир тэрилтэлэринэн, аҕеннарынан уонна тус бэйэлэринэн) олоробут. Инникитин хас бириди киһи үлэлээбит хамнаһыттан пенсионнай фондага отчислениета бэйэтин страховой свидетельствотыгар баар нүөмэригэр мунньуллан иһиэхтээх. Ол нүөмэригэр хас бириди киһи төһө суумманы мунньубутунан пенсияга тахсарыгар пенсиятын кэмэйэ быһаарыллар буолуоҕа. Бу күнүгэр 1999 сыл от ыйын 1 күнүгэр дьылы анкета толорбуттарга страховой свидетельстволара кэлэн түнгэтэ сүлдьэбит. Онон, бука баһаалыста, анкета толорбут дьоннор страховой свидетельстволарытын пенсионнай управлениеттан кэлэн ыларгытыгар этэбит. Тэрилтэ анкета толорбуттарга үлэлиир сирдэринэн тарҕатыллыбыта.

Тэрилтэлэр бухгалтердарын истиилэригэр, 1999 сыл тохсунньу 1 күнүттэн саҕалаан үлэлиир 1,2,3 группалаах инбэлииттэр пенсионнай фондага страховой усунуоһу төлүүртэн босхололор, өскөтүн пенсияларын инбэлииттэринэн ылар буоллахтарына. Ол иһин тэрилтэ бухгалтердара үлэлииттэр пенсияларын инбэлииттэринэн ылаалларын туоһулуур докумуоннары (ВТЭК ысыраапката, пенсионнай дастабырыанна) куопуялаан пенсионнай управлениета отчуоттуурга туттаргына мунһын бэлэмнииргит наада.

П.ПОТАПОВ, пенсионнай фонд кыл.боломуочунай

ПЕНСИЯ ТӨЛӨНӨР ГРАФИГА КИМНЭЭХ БУРУЙДАРЫНАН ХОЙУТУОН СӨБҮЙ?

нердарын пенсияларын ылар графикарын хойутатыхтарын сөп.

Страховой усунуос кириитэ мөлтөөбүн биричиннэтинэн буолаллар:

1. Бюджетнай тэрилтэлэргэ кэлбит хамнастан страховой усунуоһу төлүүр туһунан Россия Президентин уурааҕа тахсыбытыгар олоһуран тэрилтэлэр эрдэ үөскээбит иэстэрэ кыайан төлөммөккө турар.

2. Тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрин 1996 сыллааха реорганизациялаһан буолбута.

Ол түмүгэр 1997 сыл тохсунньу 1 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэригэр тахсыбыт 5386 тыһ.солк. иэс бүгүнгү күнгэ дьылы

һаайыстыбаны кытта уопсайа 2282 тыһыынча солк. суумалаах сөбүлэһиигэ илии баттаһан олобор. Ол ғынан баран үгүс тэрилтэлэр, ол иһингэр: «Модут» ГУП, «Үүнэр» ГУП, Аммосов аатынан СПК курдук улахан иэстээх тэрилтэлэр баччаанга дьылы иэс төлөөһүнүн болдьоһун уһатыыга сөбүлэһи оҥорсого ыһсаабаттар.

Тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрин иэстэрин аччатар сыалтан Нам улууһун пенсионнай сулууспата тэрилтэлэртэн иэстэрин суотугар тыа хаһаайыстыбатын бордууксуайтыгар дуогабар оҥорсор. Ол курдук эт, арыы, балык араас көрүгүнэринэн дуогабардаһар интэриэстээх тэрилтэ-

КӨЛӨППҮНЭНИ ҮРГЭЭН ТҮБЭСТИЛЭР

Быраан үрдүгэр баар 1 №-дээх бэрэбиэркэлиир поска атырдыах ыйын 21 күнэ үүнэр түүнүгэр «Жигули-21063» массыныаны көрүү түмүгэр көлөспүнэ былдыаммыт. Бу туһунан силиэстийэлиир отделение начальнига Спиридонов Г.Д. манньык иһитиннэрдэ:

— Дьуһуурустуба кэмизгэр ОБНОН старшай оперуполномоченнай, милиция ст. лейтенана Васильев П.П. түүн 12 чаас саҕана куораттан иһэр массыныаны тохтопсут. «Жигулины» көрүү, бэрэбиэркэ түмүгэр массына капотугар кистэммит кууллаах 11 кг. көлөспүнэ булуллубут. Массына хаһаайына 20 саастаах, Улахан Марха олохтооһо Лоценков Артем үс табаарыһын кытта сүлдьан түбэспиттэр. Кинилэр көлөспүнэни Никольской атынаағы бааһынаттан, бэйэлэрэ этэллэринэн, икки чөмөхтөн куулга хааламмыттар. Итиннэ даһатан эттэххэ, нэһиликтэр бэйэлэрин территорияларьгар үүнэр көлөспүнэни суох оҥорууга үлэлэһиэхтээхтэр. Бу түбэлтэҕэ уолаттар оннук үргээн баран, умпапка хаалларбыт чөмөхтөргө түбэспиттэр. Онон тутта уматан иһиэххэ наада.

Аны атырдыах ыйын 23 күнэ үүнэр түүнүгэр дьуһуурустубага туран ОБНОН оперуполномоченнай, милиция лейтенана Иванов В.В. «Нива» массыныанан сүлдьар куорат 4 олохтообутун 3 кг. көлөспүнэни тупсут. Эдэр уолаттар пакеттаах көлөспүнэлэрин массына кэлин моһун аныгар байыттарга көстүбүт. Бу үүнэһини Партизан атыттан үргэ-эбиттэр.

Бу икки түбэлтэҕэ холубунай дьыалалар тэрилиннилэр. Суут биригэбэрдэрэ тахсар диэри массыналар тутулунулар, уолаттар хаайылыннылар. Билигин силиэстийэ бара турар. Иккис түбэлтэҕэ көлөспүнэ үүнэр мизстэтин чопчу ыйан биэрээччи баара билиннэ, ол Нам трассатын асфаллаһынга үлэлиир ЯГДМС үлэһитэ, кинилэр табаарыс уоллара эбит.

Манньык түбэлтэлэргэ РФ ХК 228 ыстатыйатын 3 ч. олоһуран, малларын, техникаларын былдыан туран, 5-тэн 10 сылга диэри хаайыы көрүллэр.

К. ОЛЕСОВ

ЫЧЧАККА АНАЛЛААХ

Соторутааҕыта Дьокуускайга Комсомольской болуоссакка ыччакка аналлаах болуоссат аһылына.

От ыйын 31 күнүгэр болуоссат аһылыгытын церемонията ыытылына. Кизэһэ 6 чааска Саха эстрадатын сулустарын концерта буола. Аскалон Павлов, Николай Андросов, «Сардана» дуэт уода. кытыннылар.

Араас көхтөөх конкурстар ыытылыннылар. Бири-стэрэ - «Манһыаттаах» туристическай комплекскка босхолопутва.

Конкурс кэнииттэн уоттаах-күөстээх дискотека ыччат болдомтотун тарта.

Манна аты-тутуу, эргизэн элбээтэ. Сайын номнуо ааһа охсубута биллэр. Куорат эрдэ харангаран, дьыалэр түнүктэрин уоттара сандаара оонһоотулар.

Наташа Протопопова, СГУ IV курсун студентката

ИДЬУО ИНИТИННЭРЭ АРЫЙ ЧУУМПУ НЭДИЭЛЭ ААСТА

Нам олохтооһо И.И. Колесов кэргэнин кырбаан балыһаҕа киллэрдэ.

«Эргимтэ» маҕаһынтан магнитофону, Намна Алексеевтартан, Охлопковтартан малы-салы, кыһыл көмүс сыапачыканы, араас парфюмерияны, Граф бизрэгин остолобу-ойуттан 9500 солк.кыраасканы уорбуттара тылланна. Кырааска уоруйахтара тутулунулар, атын түбэлтэлэр бэрэбиэркэлэнэ сүлдьэллэр.

Бытархай күлүгээннээһин иһин М.М. Румянцев, Е.Д. Павлов, Вл.Вл. Сыромятников, Р.Д. Никитин отделенияга аҕалы-лыннылар уонна хас биридиэлэрэ 102 солк. ыстыраабы төлөөтүлэр. Арыгылаан бизе киһи түбэстэ. Кинилэртэн сорохторо ыстырааптанна, атыттар сэрэтилиннилэр.

Суол быраабылатын кэһини 23 түбэлтэтэ бэлиэтэннэ, итингэн үһэ итиригэр туруктаах сүлдьэн.

Быраан үрдүгэр кыраһыһсаҕа баар 1 №-дээх постка лесхоз, ГНИ, ветстанция, ОГПС тэрилтэлэрэ Модут, Никольской, Аппааны нэһиликтэриттэн уонна милиция со-трудниктара дьуһуурустубага таһыстылар. Барыта 689 мас-сына бэрэбиэркэлэннэ. 9 илим, 1 мунха, 2 отон комбайна тутулунулар. ГИБДД линиятынан түөрт бэрээдэги кэһини чуолкайданна. График быһымытынан бу постка дьуһууру-стубалы тахсыахтаах Аппааны, Хатырык, Уөдэй, Нам, Партизан, I Хомустаах нэһиликтэргэ биллибэт биричиннэ-нэн тахсыбатылар.

К сведению избирательных объединений, избирательных блоков по выборам депутатов Государственной Думы III-го созыва

В соответствии с пунктами 12 и 9 ст. 56 и 57 Федерального закона «О выборах депутатов Госдумы Федерального Собрания РФ» редакция газеты «Энсиэли» извещает о том, что оплата за предвыборную агитацию составляет 3000 рублей за одну страницу, 1500 руб. за 1/2 страницы, 750 рубл. - за 1/4 стр., 375 руб. - за 1/8 стр. и т.д.

Предвыборные материалы публикуются только после предоплаты, что является решающим условием очередности выхода материалов.

Редакция газеты «Энсиэли»

Государственной Дума III-с ыгырыылаах

депутаттарын быбардарьгар

быбардыр

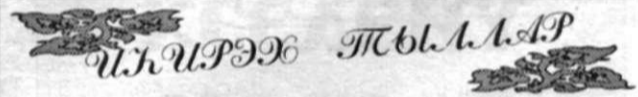
холбоһуктар уонна блоктар

истиилэригэр

«РФ Федеральнай Мунһаһын Госдуматын депутаттарыгар быбардар тустарынан» Федеральнай Сокуон 56 уонна 57 ыст. 12 уонна 9 пууннарыгар сөп түбөһиннэрэн, быбар иннинээҕи агитация иһин «Энсиэли» хаһыат манньык тарифтары олохтуур: биер страница иһин - 3000 солк.; страница аңарыгар - 1500 солк.; 1/4 страницага 750 солк.; 1/8 страницага - 375 солк. ода.

Кандидаттары агитациялыыр сыллаах матырыяааллар үбү төлөөтүг да утары бэчээттэнэн иһэллэр.

«Энсиэли» хаһыат редакцията

Нам улуспотун сэбиэтэ, правлениета, профкома, кырдьаҕастарын сэбиэтэ, үлэ, тыыл ветерана, эргизэн туйгуна Дьяконова Екатерина Марковна 70 сааһын туолбутунан истигин эҕэрдэлииллэр. Баҕараллар киниэхэ чэгиэн доруобуйаны, уһун дьоллоох олоһу!

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

- Отделка и выделка Лапки: лоцадиные - 20 руб. лося - 25 руб. КРС - 20 руб. оленя - 15 руб. шукура кролика - 15 руб. соболя - 10 руб. ондатры - 10 руб. свиньи - 50 руб. собаки - 50 руб. белки - 8 руб. Через 10 дней срок оплаты по договору. с.Намцы ул.Октябрьская 45 кв. 2 «а».

Срочно продается в с. Намцы центре 3-х комнатная, приватизированная, благоустроенная квартира. (деревянный) Звонить по 22-8-25 от 18 до 21 ч.

Нашедшим вод удостоверение и тех.паспорт на имя Жиркова Н.П. просим сообщить в I Хомустах по телефону: 25-3-97, 25-1-00

Намское училище социальной реабилитации объявляет набор абитуриентов на 1999-2000 учебный год по специальностям:

- * коммерческая деятельность - срок обучение 3 года после 9 классов;
- * изготовитель художественных изделий из камня - срок обучения 1 год после 11 классов.
- * Собеседование 30 августа.

Приемная комиссия

Сниму 1 или 2 комнатную ч/б или благоустроенную квартиру. Обращаться по телефону 21-0-27

Продаем двухкомнатную благоустроенную квартиру КПД и пианино «Сура». тел. 22-1-60, 21-6-29.

Продаем трехкомнатную квартиру в районе магазина «Юбилейный» за 40 тысяч рублей. Тел. посредника 21-7-07.

Утерянную печать ООО «Сэрэгэ-96» считать недействительным.

Күндү убайбыт, бырааппыт Аппааньттан төрүттээх Мэгэ-Хагалас Хаптаҕайгар олобут СИВЦЕВ Григорий Антонович ыарахан ыарыттан өлбүтүн курутуун туран табаарыстарьгар, үлээннээхтэригэр, аймах-билдэ дьонугар иһитиннэрбит. Аппааньтан Евстафьевтар, Дьяконовтар, Марковтар, Намтан Сивцевтар, Николаевтар, Хаптаҕайтан балтын дьэ-кэргэнэ Романовтар

<p>РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ</p> <p>ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141</p>	<p>Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэри-тин, дьыэбит аадырыһын чопчу ыйын.</p> <p>Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатынын биер буолбат.</p> <p>«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.</p> <p>678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай ул. 1.</p> <p>E-mail: editor62@sakharu</p>	<p>Тэрийэн таһаарааччылар: Саха Республикатын Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллективна.</p> <p>СР бэчээт уонна маассабай информация көнүлүн көмүскүүр региональной инспекциятыгар регистрацияламьыт нүөмэрэ — Я 0085.</p>	<p>Талылына уонна таһылына «Энсиэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар.</p> <p>Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кэмэйэ 1,0 бэчээт. лис.</p> <p>Индексэ — 54889. Тираһа — 2094</p> <p>Бэчээкэ илии баттанна — 12:00 ч, 25.08.99 с. Сахааһын №-рэ — 105</p>
--	---	---	--